

Fredi Lepp

Fredi sündis 06.11.1928. Isa oli ametilt kingsepp ja kõva möllumees, mistõttu vanemate eluteed läksid peagi lahku.

Lapsepõlv möödus Lillekülas ja Kadriorus, kus Fredi elas Palli tänaval. EW ajal viis tee ta tihti Kadrioru ja ühel päeval uudistades Vabariigi Presidendi lossi ukse ees asetas keegi Fredi õlale käe ning päris, mida poiss seal teeb. See oli Konstantin Päts, kes julge poisi viis ekskursioonile toonasesse presidendi lossi, kus täna on kunstimuuseum.

09.03.1944 Tallinna pommitamises hävines ka Fredi kodumaja ning ta läks elama oma isa juurde Kohilasse. Isa oli Omakaitstes ametis velskrina ning nii nägi ka Fredi kõrvalt omakaitse tegevust. Enamasti Nõukogude parasütistide otsimist, vahel ka kättesaamist. Fredi töötas Tallinnas tehases, isa juurde Kohilasse sõitis rongiga. Oli 2 rongi, nn tööliste rong ja rong Platzkarte'ga reisijatele ja sõjaväelastele. Rongile minejaid kontrollis sõjaväepolitsei ning peenemasse rongi Fredil asja ei olnud. Kuni tal õnnestus järgi teha võti ning varuukse kaudu rongi minna. Kuniks politsei ta avastas ning maha tõstis rongilt. Esimesel korral vedas ja maha tõsteti just täpselt õiges Kohila peatuses. Kui teisel korral Fredi nägi sama politseinikku, siis puges ta peitu ning kui politseinik läks rongi tualetti, sulges ta ukse ja hüppas rongilt maha. Rohkem ei riskinud ta rongile minna.

Nõukogude võimu saabudes käis Fredi sadamas uurimas, kas saaks laevaga Eestist minema. Sadama ümber oli 3m kõrgune plank ja sellest üle ei saanud. Ühe rongi varjus õnnestus aga hiilida väravast sisse. Laevale ei olnud lootustki jõuda, kuna seda valvasid püssimehed. Sadam oli täis Saksamaalt röövitud asju – autosid, mööblit jne. Lahkudes kruvis Fredi ühelt Saksa kahurilt optilise sihiku maha. Paraku ei õnnestunud territooriumilt välja pääseda ja Fredi oma sõbraga jäid vahele. Sõbral õnnestus põgeneda, aga Fredi võeti kinni ja viidi Patarei vanglasse. Sõjatribunal mõistis 2 aastat vangistust varguse eest. Paar kuud Patareis, seejärel suvekuud turbakarjääris Harkus. Edasi viidi Fredi Leningradi Kresti vanglasse (ristikujuline 4-kordne tsaariaegne vangla). Pärast 1,75 aastat toodi Fredi Tallinna ning vabastati edasisest karistuse kandmisest. Keegi oli ilmselt esitanud sellekohase taotluse.

Pärast töötas Fredi 5 autovalitsuses prekeerijana, seejärel piimatööstuses. Piimatööstuses sattus tema ülemuseks mees, kellega ta oli Patarei vanglas istunud ning peagi Fredi koondati. Järgnesid 6 aastat (1948-1954) Tallinna Autobussikoondises, mis asus tänase Ülemiste keskuse juures. Edasi viis töö Fredi 30. aastaks Kalevi vabrikusse.

Fredi Zündapp

1942. aastal valmistatud mootorratas on esimesed teenistuskraad veetnud ilmselt Aafrikas. Mitmekordse värvikihi alt leidis Fredi Aafrika korpuse palmipuudega embleemid. Saksa Afrika Korps tegutses 12.02.1941 kuni 13.05.1943. Pärast Põhja-Aafrikast taandumist paisati vabaks jäänud tehnika põhiliselt idarindele.

Tõenäoliselt osales see mootorratas ka Sinimägede lahingutes, kus sattus nn trofeerattana NKVD vägede kätte. NKVD kasutuses oli mootorratas ka pärast II Maailmasõda. Esimene eraisikust omanik oli tuntud võidusõitja Karl Rinaldo, kes omandas ratta ilmselt 1950-ndate alguses. Tema käes jäi ratas seisma. Kuna varjualust ei olnud, siis seisis ratas aastaid loodusjõudude ning ümberkaudsete poisikeste meelevaldas.

1958. aastal otsis Fredi Lepp omale vastupidavamat ratast, kui parasjagu tema kasutuses olnud 500 ccm mootoriga soolo-Zündapp. Selle ratta miinuseks olid nõrgad kodarad, mis ulja noormehe käes suurel kiirusel ja külgsuunalisel libisemisel purunema kippusid. Kuuldes Karl Rinaldo külgkorviga suurest rattast läks Fredi seda kaema. Ratas seisis tagahoovis, käsivarre jämedune saarepuu kasvas ratta ja korvi vahelt läbi. Ratas oli armetus korras, tuled purukspekstud, rattad maa sisse vajunud, mootor ei töötanud. Fredile meeldisid jämedad kodarad ja võimas konstruktsioon. Kaup tehti 200 rubla peale, mis oli Fredi 2 kuu palk. Tolle aja korra kohaselt toimus müük läbi „Volga“ poe, eraisik ei tohtinud otse eraisikule sõidukeid müüa. Õnneks olid Karl Rinaldol head suhted komisjonipoes ning komisjonimüüki pandud Zündapp sai siiski Fredi omaks.

Mootorratta kättesaamiseks tuli ca 10 cm läbimõõduga saarepuu maha saagida. Tuled tuli leida uued, mootor võttis eluvaimu sisse, kuid seda vaid lühikeseks ajaks. Peagi purunes kolvisõrm, mis oli ise tehtud. Aastakümnetega on Fredi kogunud enamuse vajalikke originaalvaruosi, et taastada ratas originaalsena. Ratta juurde kuulub ka deaktiveeritud kergekuulipilduja MG42 ning originaalne Afrikakorps sõduri frentš.

Lugematud motosporti, vanatehnika ja militaarüritused on mootorratas esindussõidukina kolonni ees läbinud. Erinevad filmid ja välisreisid on teenistust Aafrikas alustanud mootorratta viinud kõigisse Balti riikidesse, Venemaale ja Soome. Viimase sõidu tegi Fredi rattaga 2008. aastal, vahetult enne oma 80. juubelit. Nüüd seisab ratas juba aastaid Eesti Sõjamuuseumi ekspositsioonis.

2001 – teel Soome militaarkokkutulekule

2005 – Virtuaalse Vanatehnikamuuseumi eksponaat

1990. aastal sõitis Fredi põhjanaabritest hobikaaslaste kutsel Soome. Vormistada tuli dokumendid, et ratas kindlasti tagasi toodaks. Tol ajal oli kombeks parvlaev Georg Otsa pardale sõitsid masinatega laevatöötajad. Fredi ratas oli neile siiski keeruline juhtum ja kapteni loal sõitis pardale Fredi ise. Laeval oli ka toonane Ülemnõukogu Presiidiumi esimees Arnold Rüütel, kelle autojuht parastas – jälle viiakse väärt kraami Eestist ära. Fredi vastas, et viiakse jah, kuid tuuakse ka tagasi. Sellest arenes pikem vestlus ka Arnold Rüütliga, mis lõppes sooja käepigistusega. Ka järgmised presidendid on Fredi kättpidi tervitanud olles väheseid inimesi, kes on isiklikult kohtunud kõigi Eesti presidentidega.

Fredi ühiskondlikust tegevusest erinevates organisatsioonides ja klubides saaks kirjutada paksu raamatu. Fredi on ka üks produktiivsemaid massistseenide näitlejaid Eesti filmides, seriaalides ning isamaaliste sündmuste uudistes.

1991

2001

2013

Eeltoodu on kirjutatud Fredi mälestust põhjal läbi aastate ning lõpetatud 13.08.2015. Fredi oli külmetanud Hiiumaal võidupühal ning viidi koju saabudes kiirabiga haiglasse, kus tehti viivitamata sapikivide eemaldamise operatsioon. Kuigi paranemine oli lootusandev, saabus meist igähele vältimatu 13.08.2015.

Astusime Kari Kuuselaga Järve Hooldushaigla II korruse 12. palati uksest sisse täpselt sel hetkel, kui Fredile oli valge lina peale tõmmatud. Surusin vanal sõbral viimast korda kätt, mis oli veel soe. Nael kummi taevastel radadel, Fredi.

Indrek Sirk